

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Reverendissimi Ac Illustrissimi D.D. Antonii Godeau Episcopi Venciensis Viri Celeberrimi Theologia Moralis

Ex Purissimis Sacrae Scripturae, Patrum Ac Conciliorum Fontibus Derivata,
Notis Theologicis Illustrata, Duasque In Partes Divisa

Complectens Tractatus I. De Fontibus Doctrinae moralis. II. De praecipuis
ejusdem Fundamentis. III. De Peccatis. IV. De Legibus. V. De summario
dilectionis Praecepto. VI. De primo decalogi Praecepto. VII. De secundi
decalogi Praecepto

Godeau, Antoine

Augustae Vindelicorum, 1774

Caput IV. Infirmitatis humanae miseria delineatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53562](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53562)

judicium sequitur; & toties illa errat, quoties hic fallitur, malum illi proponens veluti bonum aut verum, aut apparens, aut illi conveniens dum eligitur. Ista est sancti Thomæ (1. 2. 6. art. 8. q. 58. a. 2. q. 77. art. 1.), & præcipuorum Theologorum doctrina. Quamobrem a Deo lumen debet Christianus exquirere, ideoque illum jugiter exorare quemadmodum Christus præcipit: *Oportet semper orare, & non deficere* (Luc. 18.). Oratio, sicut oportet facta, intellectum illuminat, in oratione enim Deum audimus, qui intellectum dat parvulis & timorem se voluntatem facit.

CAPUT IV.

*Infirmi-
tatis humanæ miseria delineatur.*

Inter vulnera naturæ humanæ per Adami peccatum inflicta recensuimus cum sanctis Augustino & Thomæ infirmitatem seu fragilitatem, quæ inobedientiæ Adami justa est pœna. Illa est (inquit Augustinus *de lib. arb.*) peccati pœna justissima, ut amittat quisque quo bene uti voluit, cum sine ulla posset difficultate, si vellet: id est autem, ut qui sciens recte non facit, amittat scire, quid rectum sit, & qui recte facere cum posset, noluit, amittat posse, cum velit. Nam sunt revera omni peccanti animæ duo ista pœnalia, ignorantia, & difficultas: ex ignorantia dehonestat error, ex difficultate cruciatus affligit. Hanc infirmitatem peccatum sanctus Paulus appellat, qui ait: *Ut quid enim Christus, cum adhuc infir-*

mi essemus, secundum carnem pro impiis mortuus est (Rom. 5.)? ubi impii vocem loco infirmi usurpat. Vox græca *ἀσθενῶν* corporis infirmitatem proprie significat; sed Apostolus metaphorice ea vitur, ut peccatoris statum declaret, cujus anima ad bona opera faciendâ eandem difficultatem ac infirmitatem patitur, quam ad naturalia opera ex morbo corpus experitur. Hoc sensu Apostolus suis dicebat Christus: *Spiritus promptus est, caro autem infirma* (Matth. 26.).

Membrum, ait sanctus Thomas, dicitur esse infirmum, quando non potest perficere operationem membri sani, sicut oculus quando non potest clare videre. Sicut autem partes corporis dicuntur esse inordinatæ, quando non sequuntur ordinem naturæ, ita & partes animæ dicuntur esse inordinatæ, quando non subduntur ordini rationis. Sic ergo quando extra ordinem rationis vis concupiscibilis, aut irascibilis aliqua passione afficitur, & per hoc impedimentum præstat modo prædicto debitæ actioni hominis, dicitur peccatum esse ex infirmitate (1. 2. q. 77. art. 3. in corp.). Hæc infirmitas humiles reddere debet homines, non ideo solum quia illos a bono retrahit, quod vellent, & in peccatum præcipitat, quod sæpe nollent; sed præcipue quia peccati primi hominis pœna est. Ne igitur hac se excusent infirmitate, dum peccant; pudenda enim excusatio hæc est, & confusione plena. Hanc illi auxere infirmitatem peccata iterando, ea præsertim, quæ castitati adversantur. Illos imitantur infirmos, qui cum debiles jam sint ex morbo, intemperantia sua sanita-

nita-

nitatem omnino pessumdant, & languidi ad
fiunt, ut ad omne opus sint invalidi. De sua in-
firmitate possuntne hi ægri jure conqueri, cum
infirmitati causam intemperantia sua ipsi præ-
buerint?

Statendum porro est cum divo Thoma, appe-
titum, qui actum præcedit, quo est vehementior
eo peccatum plus imminuere; sicuti si actum se-
quatur, quo vehementior est, eo plus peccatum
augere. *Appetitus autem sensitivus* (ait sanctus
Doctor 1. 2. q. 77. art. 6.), *potest se habere ad
liberum arbitrium & antecedenter & consequenter.*
*Antecedenter quidem secundum quod passio appe-
titus sensitivi trahit, vel inclinatur rationem, vel vo-
luntatem. Consequenter autem, secundum quod
motus superiorum virium, si sint vehementes, re-
dundant in inferiores; non enim potest voluntas
intense moveri in aliquid, quin excitetur aliqua
passio in appetitu sensitivo. Si igitur accipitur
passio secundum quod præcedit actum peccati, non
necesse est quod diminuat peccatum, actus enim in-
tantum est peccatum, in quantum est voluntarius.*
*Passio autem consequens non diminuit peccatum,
sed magis auget, vel potius est signum magnitudi-
nis ejus, in quantum scilicet demonstrat intentio-
nem voluntatis ad actum peccati; & sic verum
est, quod quanto aliquis majori libidine, vel con-
cupiscentia peccat, tanto magis peccat. Quando
actus est omnino involuntarius, nullum adeo
peccatum, nisi causa passionis fuerit voluntaria;
tunc enim effectus ejus peccatum est, licet non in
illum directe voluntas feratur. Sic amens non
est peccati capax, si ejus amenia sit naturalis, se-*

si ebrîus, qui voluntarie inebriatus est, hominem in ebrietate occidat, homicidii reus est.

Nihil enim, (inquit sanctus Augustinus in Psalm. 122.), infirmius anima nostra, posita in mediis tentationibus sæculi, in mediis gemitibus, & parturitionibus molestiarum. Nihil ea infirmius, donec hæreat soliditati cælesti, & sit in templo Dei, unde jam non cadat. Hæc cælestis soliditas est Jesu Christi gratia, qui nobis robur reddit, quod peccatum abstulerat. Concupiscentia mentem nostram per ignorantiam infirmitat, gratia vero illuminat; illa voluntatem nostram corruptione inquinat, gratia purificat; illa liberum arbitrium quasi premit, & in servitutem redigit, gratia liberat, dum sibi subdit. Voluntas tanto sanior, quanto liberior: & tanto liberior, quanto divinæ voluntati subjectior. Hanc gratiam igitur petamus oportet, ut ab infirmitatibus nostris sanemur: nec de nostris viribus debemus præsumere, quasi perfecte fani essemus, aut infirmitates nostras per nosmetipsos vincere possemus, vel ex iis convalescere. Hoc jactabant Philosophi, hoc hæretici docebant Pelagiani, quorum istud erat præcipuum axioma: Sufficit homo ingenitis sibi motibus dare leges. Econtra, Evangelium docet, non posse hominem solis suis viribus pravos concupiscentiæ motus superare, vel iis diu resistere; sed oportere ut cælestem medicum invocet, clametque: Sana animam meam, quia peccavi tibi (Psalm. 40. v. 5.). Sanitatem ab eo sperare debemus, si sicut oportet, idest humiliter postulabimus. Non ergo, (inquit sanctus Augustinus in Psalm 102.), te sanabit quæ fecit

fecit te talem, qualis non ægrotares, si legem san-
 nitatis acceptam servare voluisses? Languore tuo
 expertus es quam ille vera iussisset; jam tandem
 aliquando homo quod non tenuit monitus, audis
 expertus. Hanc salutem si volueris, obtinebis.
 Ut hujus mundi divitiæ, honoresque acquirantur,
 non sufficit illa vehementer optare; sed hæc fe-
 nitas & multo est pretiosior, & consequetur vo-
 luntatem, id est illam si vere volumus, obtinebi-
 mus. De infirmitate nostra querimus, illam-
 que amamus: tristaremur, si hanc a nobis gratia
 auferret, & satis roboris tribueret ad passiones
 vincendas, quibus libenter servimus. Oportet
 igitur, ut infirmitatum nostrarum sanitatem veli-
 mus, eas odisse ac perfecte detestari; sine anxie-
 tate tamen eas oderimus, ac detestemur; anxietas
 siquidem ex amore proprio & superbia proficis-
 citur. Si vacui superbia essemus, non utique
 nos infirmitates nostræ turbarent; miraremur
 potius magnum aliquid a nobis agi, cum simus
 tam infirmi. Quoniam vero infirmitatem no-
 stram non cognoscimus, deque nostris viribus ni-
 mium præsumimus, si hæc nobis quandoque de-
 sint, tristamur, & sine modo aut ordine turba-
 mur. Fallimur, si hanc turbationem a contri-
 tione ortam putamus; contritio siquidem tran-
 quillus est dolor, qui ex caritate oritur, qui ho-
 minem omnia pati docet, & seipsum præcipue
 in suis infirmitatibus, supra quas tamen tolli cu-
 rat iis auxiliis, quæ sibi Religio offert (a).

(a) Inter humanæ infirmitatis peccata etiam, quæ
 ex metu committuntur, sunt collocanda. Est au-
 tem

Si vere infirmitates nostras noverimus, pro-
ximi infirmitates patienter feremus. Hoc Ro-
manis Apostolus præcipit dicens: *Infirmum in fi-
de assume. Debemus nos firmiores imbecillica-
tis infirmorum sustinere, & non nobis placere*
(cap. 14. & 15.). Sed insita nobis superbia ze-
lum quandoque induit, zelumque simulantes fra-
trum non miseremur, qui ex infirmitate peccant.
Culparum nostrarum, quas ex infirmitate commi-
simus, facile obliviscimur; fratrumque culpas
exaggeramus (a).

CA-

tem *Metus* futuri, & instantis periculi causa men-
tio trepidatio. Quodsi malum absolute, vel re-
spective grave mentem torqueat; metus *gravis*;
si leve, vel grave quidem, non tamen imminens
animum pulsat, metus *levis* erit. Qui metu gra-
vi adactus quidquam contra *legem naturæ*, atque
adeo *intrinsece malum* committit, puta, qui metu
mortis, exilii &c. Fidem negat, pejerat &c.
graviter, attamen remissius quam absente metu,
peccat; quia licet adhuc voluntarie, moraliter
tamen minus libere legem violat. At qui ex
gravi metu aliquid contra *legem positivam* adeo-
que non *intrinsece malum*; sed *malum quia pro-
hibitum* perpetrat, puta, qui die jejunii comedit
carnes; die Festo laborat &c. nædum a tanto,
sed & a toto peccato excusatur; quia Legislato-
rem sive divinum, sive humanum ad res, ex se
non malas, cum tanto dispendio omittendas &c.
obligare suos noluisse, prudens, ac communis
Epitkia suadet.

(a) Doctrina hæc iis præprimis est inculcanda Pœ-
nitentibus, qui alieno in oculo festucam, in pro-
prio nec trabem cernunt; qui toti in aliorum per-
fringendis defectibus occupati, de efficaci suo-
rum